

500 år av reformation

Martin Luther inledde reformationen för 500 år sedan. Den förändrade både kyrkan och samhället på sin tid, och gör det fortfarande. Men vem var Martin Luther? Vad hände när han spikade upp sina 95 teser?

Ordet reformation är dubbeltydigt. Dels handlar det om att återge något sin ursprungliga form, dels om att omforma. Martin Luther sökte sig till källorna för att förändra kyrkan, så att människor skulle få bättre hjälp att upptäcka nåden: Du är sedd, älskad och förlåten av Gud!

På affischerna här hittar du citat och sammandrag från nyskrivna texter om reformationen. På svenskakyrkan.se/500-ar-av-reformation kan du läsa alla texterna i sin helhet. Där finns fler texter av teologer och författare om reformationen. De skriver om hur reformationen

förändrade både kyrkan och samhället. De försöker också svara på vem Martin Luther var. Vad hände när han spikade upp sina 95 teser?

Läs gärna tillsammans med andra och samtala om hur reformationen och Martin Luthers tankar påverkar ditt liv, det du tror på och samhället.

Prästen och konstnären Kent Wisti har illustrerat.

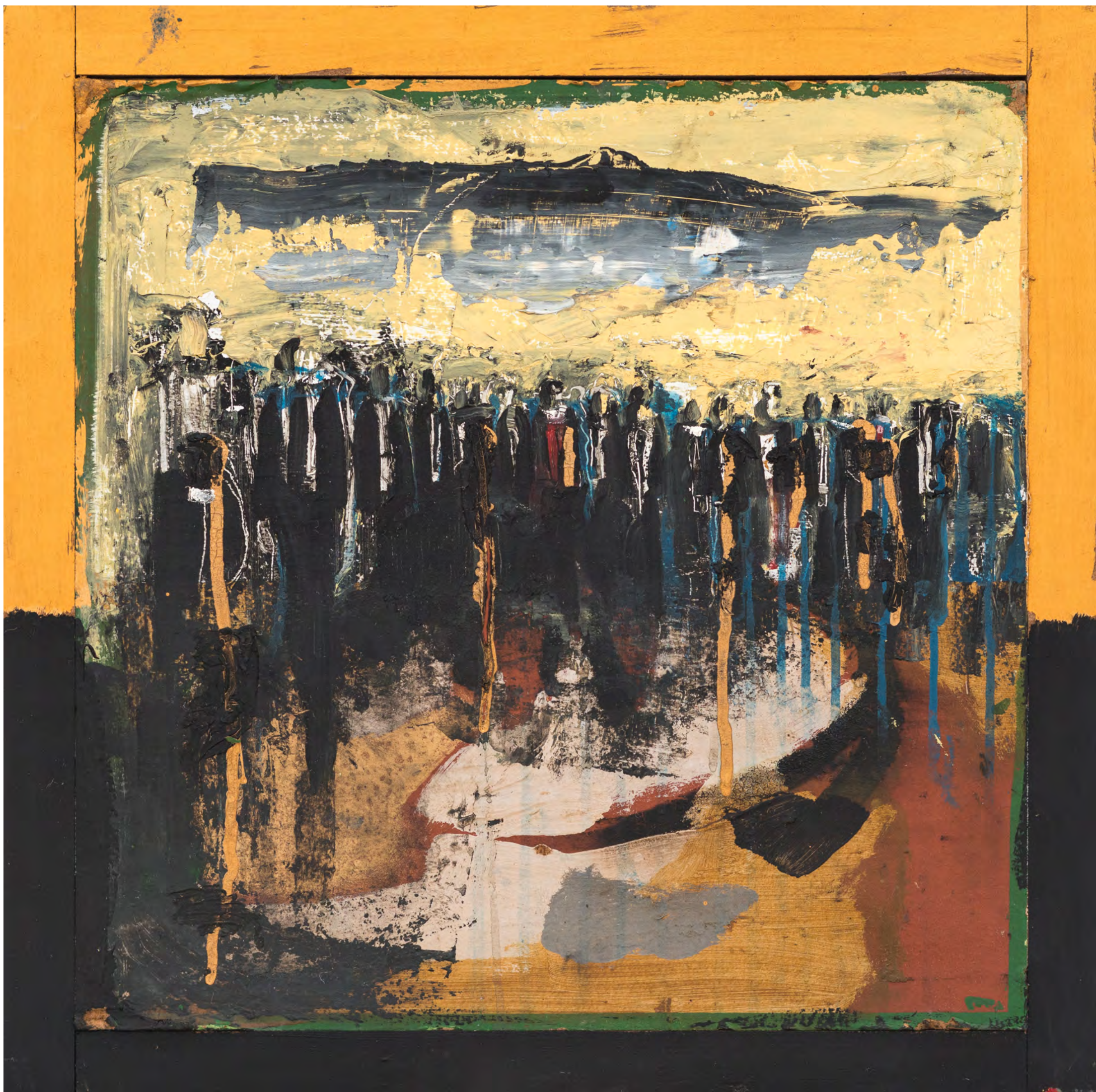

BILD: KENT WIST

Bara du kan finna din väg

Allt är nåd. Gud skänker oss förlåtelse och frid, utan motkrav. Tillsammans håller vi tron vid liv i vardagen. Men det är bara du själv som kan finna din egen väg. Ingen annan kan leva livet åt dig.

Det är bara du själv som kan finna din egen väg, eftersom det bara är du som står på just din plats. Ingen annan kan leva livet åt dig. Du kan inte lära dig genom andras misstag, även om du kan lära av dem. Du kan inte få lugn och harmoni av någon annan. Men du kan få lära dig hur man läser en karta och använder en kompass eller hur du hittar vägen med hjälp av mobiltelefonen. Du kan inse hur du ska handskas med konsekvenserna av dina handlingar och hur du kan återfå lugnet när kaos bryter ut.

Detta är ett grundläggande reformatoriskt tema. Du kan inte överlämna vare sig ditt liv eller din tro åt experter. Det är inte prästerna som håller tron vid liv, utan alla troende tillsammans. Det är alla vi som brottas med tillvarons elände och gläds åt livets goda i en ständig växling som kan hjälpa varandra att hitta rätt.

VILL VÄL MEN GÖR FEL

En annan central reformatorisk tanke är att människor vill väl, men gör fel. Det är nödvändigt, men inte tillräckligt, att lära människor läsa, så att de själva kan se hur saker och ting ligger till. Alla behöver både en kompass och hjälp att utveckla förmågan att välja rätt karta. Så visst är det ett riskfyllt projekt, det som vi kallar ”det allmänna prästadömet” – att alla kan och ska vara präster för varandra och vägleda varandra i tro och liv. Men alternativet är sämre – att du inte har något annat att lita på än vad experterna säger och inte har någonstans att vända dig om du ser att något är fel.

DU BEHÖVER INTE VARA RÄDD

Du behöver inte vara rädd för en dömande Gud! Livet är på allvar och du ska hålla idealen högt, men ingenting kan hindra Guds upprättande och förlåtande kärlek när du behöver den. Du kan lita på att Gud vill dig väl. Detta är en befriande hållning som också kan få präglade vårt gemensamma liv. Det gör skillnad om vi är många som litar på att hela världen ytterst vilar i en god Guds händer. Då finns det skäl att hoppas också när det ser mörkt ut. Det finns möjlighet att börja om. Det finns vägar till rättvisa och fred, trots att vi möter motstånd.

CRISTINA GRENHOLM

Texten är en förkortad version.

Läs hela på www.svenskakyrkan.se/500-ar-av-reformation

Svenska kyrkan

BILD: KENT WISTI

En kristen människas frihet

Martin Luther insåg en dag att det goda förhållandet mellan Gud och människa inte är något som vi själva kan åstadkomma. Han kom fram till att den fritt flödande gudsrelationen, rättfärdigheten, är en gåva som Gud skänker helt gratis till människan genom tron.

Luther hade studerat intensivt. Han brottades med hela bibelböcker och med enskilda bibelverser när han som professor vid universitetet i Wittenberg förberedde sina föreläsningsserier om Psaltaren, Galaterbrevet, Romarbrevet och Hebreerbrevet. En dag hände det plötsligt. Bibelordet öppnade sig för honom på ett nytt sätt.

Luthers insikt brukar kallas för hans reformatoriska upptäckt. Inget vet exakt när den ägde rum. Men oavsett när upptäckten ägde rum kom händelsen att prägla Luthers liv och teologi på ett mycket genomgripande sätt. I skriften *Om en kristen människas frihet* från 1520 sammanfattar Luther vad han har kommit fram till.

EN TVÅFALDIG FRIHET

Luthers huvudpoäng i boken är att en kristen människa äger en tvåfaldig frihet genom sin tro på Jesus Kristus. Den första

friheten hänger nära samman med Luthers reformatoriska upptäckt, alltså hans insikt om att människan rättfärdiggörs endast av tro, inte genom sina egna gärningar. Luther betonar att när människan hör evangeliet, det vill säga det glada och befriande budskapet om Jesus Kristus, kan Gud väcka en förtröstansfull tillit i henne som medför att hon befrias från synden, skulden och döden.

Enklast kan detta förklaras som att Jesus och människan genom tron förenas till en enda person. Jesus tar över de gudsskiljande egenskaper som utmärker människan och som leder till hennes död; ondska, synd och skuld. Människan får i sin tur del av Kristi gudomliga egenskaper; rättfärdighet, odödlighet och kärlek. Växlingen kallas ibland för det saliga bytet eller det lyckliga bytet. Bytet innebär att Jesus får människans synd och skuld medan människan i sin tur får nytt liv och nya livsmöjligheter genom Jesus.

VARA EN KRISTUS FÖR ANDRA

Den andra frihet som en kristen människa äger hänger ihop med att hon genom tron får del av Kristi kärlek, menar Luther. Kristi kärlek väcker i henne lusten att leva som Gud vill. Gud vill att vi ska älska varandra. Den kristna människan befrias därför genom tron till ett kärleksfullt handlande gentemot sina medmänniskor. Hon vill och får vara en Kristus för andra. Hon försöker hjälpa andra, inte för att Gud ska tycka om henne och belöna henne med syndernas förlåtelse och evigt liv, utan för att Gud ger henne detta genom tron. Den kärlek som hon får ta emot från Gud blir en drivkraft som gör att hon försöker göra gott gentemot andra.

KARIN JOHANNESSON

Texten är en förkortad version.

Läs hela på www.svenskakyrkan.se/500-ar-av-reformation

Svenska kyrkan

BILD: KENT WISTI

Kallelse att ta livet på allvar

Kallelsen handlar om att vara medskapare och medmänniska. Luther menade att kallelse finns i alla våra uppgifter och ansvar. Vardagen är viktig och Gud finns mitt i det som sker.

Att vara behövd, att betyda något, att göra skillnad. Vem vill inte uppleva att det är så? Och att höra till, att känna sig vara rätt person på rätt plats. Där och då känns livet meningsfullt. Tanken att varje människa är kallad, ropad på eller efterfrågad av Gud handlar just om det. Att Gud vill ha oss med i det skapande som ständigt pågår.

Medskapare – det är människor kallade att vara. I Martin Luthers samtid hörde kallelse i första hand till det religiösa livet. Kallelse till kloster eller att bli präst var det som betonades.

ALLT HAR MED GUD ATT GÖRA

Martin Luther tolkade kallelse annorlunda. Han menade att hela världen, hela samhället och alla platser hade med Gud att göra. Gud hör inte hemma på vissa speciella platser. Gud är större och skapar ständigt nytt överallt genom sin skapelse,

inte minst genom människorna. När det står i Bibeln att Gud skapade och såg att det var gott, så gäller det fortfarande. Luther öppnade upp bilden för vad som är heligt, så att också den grå trista vardagen kan ha stråk av helighet. Gud finns mitt i allt och frågar efter oss överallt, där vi är.

Kallelsetanken är en följd av vad det innebär att Gud vill människor allt gott. Luther säger att vi ska tacka Gud, vare sig mer eller mindre. Då kan vi rikta det tacket i form av uppmärksamhet, omsorg och stöd till medmänniskor, särskilt den medmänniska som är i ett utsatt läge.

Det stärker relationer mellan människor att stödja varandra i de behov som finns. Det gör vi genom våra vanliga uppgifter och våra vanliga roller. På jobbet som skomakare, mäklare, polis eller truckförare, hemma som mamma, farfar eller barn, på fritiden som fotbollstränare, klassförälder,

frivillig i besöksjänst, festfixare eller vuxen på lekplatsen. Alltså i alla uppgifter. Luther menade att allt ansvar och alla uppgifter som människor har och får i hem, familj, arbete och samhälle bäst kan förstås som kallelser.

KALLELSE ÄR ATT TA LIVET PÅ ALLVAR

Kallelsetanken är en tanke som tar livet på allvar. Det är en tanke som hjälper oss att ta oss själva på allvar och att ge medmänsklighet ett eget värde samtidigt som det understryker att medmänsklighet finns inte bara av sig självt, det arbetar vi för och stärker varje dag. Vi är där för varandra och Gud är där och ser på oss med varma uppmuntrande ögon.

CECILIA NAHNFELDT

Texten är en förkortad version.

Läs hela på www.svenskakyrkan.se/500-ar-av-reformation

Svenska kyrkan

BILD: KENT WISTI

Nåd och makt

Gud ställer inga krav på motprestationer, upptäckte Martin Luther. Han blev övertygad om att Gud vill befria människor och ge var och en nya möjligheter.

Nåd har med makt att göra. Nåd är Guds sätt att utöva makt, och med ordet nåd synliggör Martin Luther allra tydligast sin gudsuppfattning. Längtan efter en nådig Gud var det som drev Martin Luther i sitt sökande. Ett sökande efter en Gud som inte straffade, utan som befriade säger vi snarare idag. Luther sökte efter en sådan trosrelation att leva i och en kyrka som gav rum för en sådan tro.

Martin Luther var bibelteolog och i läsning av bibeltexter fann han Gud full av nåd. I luthersk teologi kallas det den reformatoriska upptäckten: Gud skänker både förlåtelse och frid utan motkrav. Det handlar bara om att ta emot detta.

Allt är nåd – du är kallad till frihet, inte till att vara slav under något system. Detta vände på flera synsätt i Luthers samtid och blev utgångspunkt för hans kritik mot klosterväsende, avlatshandel och andra sätt genom vilka

kyrkan ställde upp villkor för det som skulle räknas som religiöst liv och rätt tro. Martin Luther menade att detta kom emellan och hindrade människor i deras liv i en gudsrelation som egentligen var i nåd. Det vill säga helt utan krav på vissa åsikter eller rätta handlingar. De etiska kraven hör till de mellanmännsliga relationerna. Relationen till Gud är annorlunda.

BEFRIANDE ISTÄLLET FÖR STRAFFANDE

Nåd är frånvaro av krav. Men det är svårt att definiera frihet i relation, eftersom vi uppfattar relationer som något som ställer villkor. Ofta är frihet i relation något vi är ovana vid. Gud är fri vilket gör att relationen till Gud är annorlunda än relationer mellan människor. Luther tog ofta bildspråk till hjälp. I teologi hämtas ofta en bild av människan stående i

en rättssal och som är skyldig, men där Gud som domare ger den oväntade domen frikänd. Det är en dom i nåd.

I bilden visar sig Gud som en som utövar en annan makt än den straffutdömande. Den friande makten. Den överraskande makten. Den som tror på att ge nya möjligheter trots allt. När det händer ställs människan överraskad och förundrad. Människan är inte andlös, tvärtom är tillvaron mättad av helig närvaro. Gud vill relation och ger tron som gåva till människan. Martin Luther menade att denna gudsbild är omtumlande. Livet öppnas åt ett oväntat håll. Gud överraskar. Det helt oväntade händer. Att Gud vill ha med mig att göra oavsett allt som skulle kunna hindra. Det är nåd. Ett kärlekens sätt att använda makten till att ge liv.

CECILIA NAHNFELDT

Texten är en förkortad version.

Läs hela på www.svenskakyrkan.se/500-ar-av-reformation

Svenska kyrkan